

Utvärdering av den officiella statistikens kvalitet

– en handbok

Version 2

Utvärdering av den officiella statistikens kvalitet – en handbok

– Version 2

Statistiska centralbyrån
2018

Utvärdering av den officiella statistikens kvalitet – en handbok – Version 2 A Handbook on Evaluation of Quality of Official Statistics of Sweden – Version 2

Statistiska centralbyrån

Statistics Sweden

2018

Producent <i>Producer</i>	Statistiska centralbyrån Statistics Sweden
Adress <i>Address</i>	Box 24300 SE-104 51 Stockholm, Sweden +46 10 479 40 00
Förfrågningar <i>Enquiries</i>	kvalitet@scb.se

Det är tillåtet att kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet.

Om du citerar, var god uppge källan på följande sätt:

Källa: SCB, *Utvärdering av den officiella statistikens kvalitet – en handbok – Version 2.*

It is permitted to copy and reproduce the contents in this publication.

When quoting, please state the source as follows:

Source: Statistics Sweden, *A Handbook on Evaluation of Quality of Official Statistics of Sweden – Version 2.*

Omslag/Cover: Ateljén, SCB

Foto/Photo: iStock

URN:NBN:SE:SCB-2018-X99BR1802_pdf

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se

This publication is only available in electronic form on www.scb.se

Förord

Statistiska centralbyrån (SCB) har tidigare meddelat föreskrifter (SCB-FS 2016:17) om kvalitet för den officiella statistiken som trädde i kraft den 1 januari 2017. SCB har nu, efter att ha hört övriga statistikansvariga myndigheter, meddelat föreskrifter (SCB-FS 2017:8) om utvärdering av den officiella statistikens kvalitet. Föreskrifterna träder i kraft den 1 augusti 2017.

Enligt förordning (2016:822) med instruktion för Statistiska centralbyrån ska SCB senast den 31 mars varje år lämna en rapport till regeringen om systemet för den officiella statistiken, med en analys av de utvärderingar av kvaliteten som de statistikansvariga myndigheterna ska göra.

SCB har tagit fram denna handbok för statistikansvariga myndigheter och statistikproducenter av officiell statistik. Syftet är att underlätta tillämpningen av föreskrifterna om utvärdering av den officiella statistikens kvalitet. Handboken bygger vidare på handboken *Kvalitet för den officiella statistiken – en handbok* som beskriver kvalitetsbegreppet och ger anvisningar för kvalitetsdeklarationer av officiell statistik.

Inför 2018 års utvärdering av den officiella statistikens kvalitet har bilagan till föreskrifterna SCB-FS 2017:8 reviderats. Handboken har uppdaterats till följd av dessa revideringar. Samtidigt har flera exempel tagits med i handboken. Det är främst avsnitt 5 som berörs.

Denna handbok har utarbetats av Martin Axelson, Eva Elvers och Ingegerd Jansson i samarbete med Heather Bergdahl, Joakim Malmdin och Hassan Mirza.

Statistiska centralbyrån den 20 september 2018

Joakim Stymne
Generaldirektör

**Utvärdering av den officiella statistikens
kvalitet – beskrivning och anvisningar**

**Formulär för utvärdering av den
officiella statistikens kvalitet**

Bilaga

SCB-FS 2017:8

Utvärdering av den officiella statistikens kvalitet – beskrivning och anvisningar

Utvärdering av den officiella statistikens kvalitet – beskrivning och anvisningar

1	Inledning	2
2	Utvärdering	3
2.1	Utvärdering allmänt	3
2.2	Utvärdering av den officiella statistikens kvalitet	3
2.3	Nytta med utvärdering.....	4
2.4	Generella krav på kvalitet?	4
3	Återkommande statistiska undersökningar	6
3.1	Statistisk undersökning och statistikprodukt.....	6
3.2	Kvalitetsbegreppet för officiell statistik	7
3.3	Ändamål och informationsbehov	8
3.4	Kvalitetskrav och tabellplan	9
3.5	Design av statistiska undersökningar	9
3.6	Utfall – den kvalitet som uppnås	10
4	Utvärderingens huvudsakliga drag	11
4.1	Ett cykliskt arbetssätt	11
4.2	Enbart offentliggjord officiell statistik.....	12
4.3	Utvärdering per kalenderår	12
4.4	Preliminär och slutlig statistik.....	13
4.5	Statistikområde och statistikprodukter	13
5	Anvisningar till formulären för utvärdering	14
	Utvärdering per statistikområde och statistikprodukt	14
	Anvisningar till formulären.....	15
A	Statistikområde	15
A.1	Informationsbehov och statistikens ändamål.....	15
A.2	Kvalitetsstudier	17
B	Statistikprodukt	18
B.1	Kvalitetskrav och undersökningsdesign.....	18
B.2	Statistikens kvalitet: utfall av design	18
B.3	Statistikens framställning: större skillnader	19
B.4	Statistikens kvalitet: sammanfattande bedömning.....	19
B.5	Statistikens kvalitet: större skillnader för kvalitetskomponenter..	19
B.6	Osäkerhetskällor och jämförbarhet.....	20

1 Inledning

Handbokens huvudsakliga syfte är att underlätta tillämpningen av Statistiska centralbyråns, SCB:s, föreskrifter (SCB-FS 2017:8) om utvärdering av den officiella statistikens kvalitet. Remissvar från de statistikansvariga myndigheterna har bidragit till föreskrifternas och handbokens utformning.

Formellt gäller från 1 september 2016:

- Enligt 13 a § förordningen (2001:100) om den officiella statistiken ska de statistikansvariga myndigheterna var och en inom sitt statistikområde utvärdera den officiella statistikens kvalitet.
- Enligt 16 § första stycket 1 förordningen (2001:100) om den officiella statistiken får SCB meddela föreskrifter om verkställighet av bestämmelserna i 13 a § i förordningen.
- Enligt 2 § p 7 förordningen (2016:822) med instruktion för Statistiska centralbyråns ska SCB senast den 31 mars varje år lämna en rapport till regeringen om systemet för den officiella statistiken, med en analys av de utvärderingar av kvaliteten som de statistikansvariga myndigheterna ska göra enligt 13 a § förordningen om den officiella statistiken.

Handboken är framtagen för statistikansvariga myndigheter och statistikproducenter av officiell statistik. Den förutsätter kunskaper motsvarande handboken *Kvalitet för den officiella statistiken – en handbok*. Utvärderingshandboken upprepar dock en del från kvalitetshandboken för att förenkla läsningen. Kvalitetsbegreppet – enligt SCB:s föreskrifter (SCB-FS 2016:17) om kvalitet för den officiella statistiken – är centralt även vid utvärdering av kvaliteten.

Arbetet med kvalitetsutvärdering underlättas om personer med erfarenhet av att skriva kvalitetsdeklarationer medverkar (se SCB:s föreskrifter och allmänna råd för offentliggörande m.m. av officiell statistik, SCB-FS 2002:16 och SCB-FS 2016:27).

Bestämmelsen i förordningen med instruktion för SCB innebär att myndigheten årligen ska rapportera till regeringen om systemet för den officiella statistiken. Ett syfte med utvärderingen är att stärka regeringens möjlighet att övergripande följa och bedöma kvaliteten i den officiella statistiken. En sammanfattning av resultatet från utvärderingen publiceras i den årliga rapporten om Sveriges officiella statistik.

Handbokens kapitel 2 handlar generellt om utvärdering och kapitel 3 om grundläggande begrepp knutna till löpande statistiska undersökningar där utvärdering ingår. Kapitel 4 och 5 tar upp huvudsakliga drag i kvalitetsutvärderingen och ger anvisningar för att besvara de frågeformulär som är underlag för SCB:s rapportering.

2 Utvärdering

Det här kapitlet diskuterar utvärdering, först allmänt och sedan specifikt för några aspekter av den officiella statistikens kvalitet.

2.1 Utvärdering allmänt

Utvärdering görs i olika syften och på olika sätt. Definitioner av utvärdering formuleras något olika, men innebörden är ofta likartad. Två exempel på allmänna definitioner ges nedan.

... en utvärdering avser *en systematisk undersökning av en aktivitets värde och betydelse*.¹

... en systematiskt genomförd undersökning för att få fram tillförlitliga och användbara resultat om värdet eller tjänsterna av en given aktivitet i ett givet sammanhang. Med "resultat" menas *prestationer* eller *effekter* på olika nivåer. Som synonym till "aktivitet" brukar bl.a. *verksamhet, intervention, styrning, ingripande, insats, ingrepp, åtgärd, program* eller *den förda politiken* användas. En utvärdering innefattar alltid en värdering av resultaten baserat på ett eller flera kriterier.²

Man skiljer på *formativ utvärdering* som används för att stärka det objekt som utvärderas och *summativ utvärdering* som syftar till att bedöma och värdera till exempel ett genomfört program.

2.2 Utvärdering av den officiella statistikens kvalitet

Den mer skraddarsydd definition som används i handboken är:

Utvärderingen är en systematisk bedömning i efterhand av aktiviteterna utveckling, framställning och spridning av officiell statistik med tonvikt på statistikens kvalitet.

Varje statistikansvarig myndighet (SAM) utvecklar, framställer och sprider officiell statistik, eventuellt med hjälp av en statistikproducent. Utvärderingen ska göras varje år och i den meningen är utvärderingen formativ. Det är resultat – statistikens kvalitet – som ska utvärderas och inte effekter då statistik används.

Utvärderingen kan struktureras med hjälp av nedanstående fem frågor.³

¹ *Perspektiv på utvärdering*, Bo Sandberg och Sven Faugert, Studentlitteratur 2016.

² *Utvärdera för bättre beslut! – Att beställa utvärderingar som är till nytta i beslutsfattandet*. Statskontoret 2001:22.

³ Väsentligen hämtade från *Perspektiv på utvärdering*, men något fler ord.

- **Varför?**
 - Ett krav från regeringen riktat till SAM och till SCB för en rapport, detta i syfte att stärka regeringens möjlighet att övergripande följa och bedöma kvaliteten i den officiella statistiken.
- **Om vad?** (utvärderingsobjekt)
 - Den officiella statistikens kvalitet.
- **För och av vilka?**
 - För SAM och regeringen.
 - Utförs av en kombination av interna och externa utvärderare.
- **Hur?** (data, metoder, kriterier)
 - Gemensamt bedömningsformulär årligen till samtliga SAM för offentliggjord statistik.
 - Nivåerna statistikområde och statistikprodukt.
- **Resultat?** (tolkning, värdering och spridning)
 - Underlag som stärker regeringens möjlighet att övergripande följa och bedöma kvaliteten i den officiella statistiken.
 - SAM kan använda sina resultat från utvärderingen i dialog med statistikanvändare och andra.

2.3 Nyttan med utvärdering

Nyttan kan gå utöver svaren på frågan *Varför?* ovan. Att göra en (själv)utvärdering av den officiella statistikens kvalitet innebär en systematisk genomgång av statistikens kvalitet och några av de faktorer som har betydelse för denna kvalitet. Genomgångens resultat kan vara ett led i det egna förbättringsarbetet och ett stöd i diskussioner med användare och beställare. Det kan exempelvis gälla brister i resurser eller framåtsyftande åtgärder.

En helhetsbild av kvaliteten i statistiksystemet är en gemensam nytta.

2.4 Generella krav på kvalitet?

Det är problematiskt att formulera generella krav på kvalitet i officiell statistik, eftersom kraven kan variera mellan olika användarbehov och olika typer av statistik. En rimlig tillförlitlighet kan variera mellan ämnesområden och mellan redovisningsgrupper med olika detaljeringsgrader. Att den officiella statistiken ska vara punktlig kan sägas, men en rimlig framställningstid varierar med statistikens innehåll, datainsamlingsmetod m.m. Användarbehoven ser olika ut för till exempel månadsstatistik med ett fåtal variabler och mer detaljerad årsstatistik.

En annan typ av generella krav skulle möjligen kunna formuleras för statistikframställningen med dess processer. Det skulle till exempel

möjligen kunna gå att formulera ett tak för hur höga bortfallsandelar man kan acceptera med bibehållen kvalitet, men det är svårt eller omöjligt att sätta upp något allmängiltigt. För bortfall är effekter på skattningar det viktiga, och de effekterna beror inte bara på bortfallsandelar utan även på hur representativa de svarande är och på vilken information som finns att tillgå för bortfallskompensation.

Ett annat område där krav möjligen skulle kunna ställas är på testverksamhet. Det är väl känt att det kan visa sig dyrt längre fram i produktionsprocessen om test av frågeformulär och datasystem har valts bort. Hur ingående testerna ska vara är däremot svårt att säga generellt; det är en fråga om risker för och konsekvenser av misstag.

I 3 a § lagen (2001:99) om den officiella statistiken anges bland annat att den officiella statistiken ska utvecklas, framställas och spridas på grundval av enhetliga standarder och harmoniserade metoder. Ett sådant arbetssätt har gynnsam inverkan på statistikens kvalitet. Det gäller exempelvis för internationella klassifikationer och kvalitetskomponenten *Jämförbarhet och sammanvändbarhet*. Vilken klassifikation eller klassifikationsversion som ingår i statistikredovisningen är i allmänhet väsentligt för statistikanvändarna, men det kan finnas undantagsfall, där statistikanvändningen inte påverkas.

Att formulera generella krav eller standarder i form av miniminivåer eller liknande är sammanfattningsvis svårt och knappast meningsfullt. Däremot kan viss vägledning ges vad gäller ansatser och metoder. Det finns till exempel i riktlinjer och handböcker på såväl svensk som europeisk nivå.

3 Återkommande statistiska undersökningar

Syftet med det här kapitlet är att beskriva några grundläggande begrepp och synsätt. Ett löpande, cykliskt, perspektiv är viktigt och naturligt för den officiella statistiken. Det mesta i avsnitt 3.1–3.2 och delar av avsnitt 3.3 finns även i kvalitetshandboken.

3.1 Statistisk undersökning och statistikprodukt

I en statistisk undersökning ingår, i stora drag, att fastställa informationsbehov, att designa undersökningen med hänsyn till kvalitetskrav och restriktioner, att samla in och bearbeta data, att analysera, att redovisa resultat samt att utvärdera produktionsprocessen. I restriktionerna kan till exempel kostnader, uppgiftslämnarbörda, statistiksekretess och personuppgiftshantering ingå. Samordningskrav kan ingå i kvalitetskraven eller uttryckas som en restriktion för designen.

I systemet för Sveriges officiella statistik är statistikprodukt ett etablerat begrepp; ibland används i stället det kortare ordet produkt. I årsrapporten från Rådet för den officiella statistiken (ROS) för 2017 står "Begreppet statistikprodukt används för att beskriva vilken statistik som produceras. I princip kan en statistikprodukt likställas med en statistisk undersökning." Det kan finnas ett "ett-till-ett" förhållande mellan en statistikprodukt och en undersökning, men en undersökning kan även ge upphov till flera statistikprodukter. Omvänt kan flera undersökningar bidra till en statistikprodukt. Hur de enskilda undersökningarna och produkterna inom ett ämne avgränsas är en praktisk fråga.

Vid den fortsatta läsningen av denna handbok bör man även ha i åtanke att termen "statistisk undersökning" har en vid mening.

- Det kan gälla urvalsundersökningar *eller* totalundersökningar.
- Data kan samla in genom direktinsamling *eller* genom användning av register. Även en kombination av dem är vanligt förekommande. De båda typerna kan, förenklat, beskrivas som nedan.
 - Data samlas in från enskilda uppgiftslämnare (eventuellt via ombud) specifikt till undersökningen.
 - Undersökningen använder administrativa data eller andra insamlade data som redan finns tillgängliga (data som finns inom myndigheten eller externt, exempelvis vid Skatteverket).
- En statistisk undersökning kan samla in data, ofta mikrodata, från en eller flera källor *eller* sammanställa eller vidarebearbetar data, ofta makrodata (statistik), från flera undersökningar.

3.2 Kvalitetsbegreppet för officiell statistik

Kvalitetsbegreppet – enligt SCB:s föreskrifter (SCB-FS 2016:17) om kvalitet för den officiella statistiken – har fem huvudkomponenter. Dessa delas i sin tur in i underkomponenter och, i förekommande fall, delkomponenter enligt nedan. Kvalitetsbegreppet används vid utveckling, framställning och spridning av officiell statistik, bland annat i statistikprodukternas kvalitetsdeklarationer.

- Relevans
 - Ändamål och informationsbehov
 - Statistikens ändamål
 - Statistikanvändares informationsbehov
 - Statistikens innehåll
 - Objekt och population
 - Variabler
 - Statistiska mått
 - Redovisningsgrupper
 - Referenstider
- Tillförlitlighet
 - Tillförlitlighet totalt
 - Osäkerhetskällor
 - Urval
 - Ramtäckning
 - Mätning
 - Bortfall
 - Bearbetning
 - Modellantaganden
 - Preliminär statistik jämförd med slutlig
- Aktualitet och punktlighet
 - Framställningstid
 - Frekvens
 - Punktlighet
- Tillgänglighet och tydlighet
 - Tillgång till statistiken
 - Möjlighet till ytterligare statistik
 - Presentation
 - Dokumentation
- Jämförbarhet och sam användbarhet
 - Jämförbarhet över tid
 - Jämförbarhet mellan grupper
 - Sam användbarhet i övrigt
 - Numerisk överensstämmelse

3.3 Ändamål och informationsbehov

Underkomponenten *Ändamål och informationsbehov* (till huvudkomponenten *Relevans*) och, än mer, dess delkomponent *Statistikens ändamål* är centrala i utvärderingen.

3.3.1 Informationsbehov, prioriteringar och ändamål

Olika intressenter, som beslutsfattare, planerare, forskare, media och allmänhet, efterfrågar statistik som belyser olika samhällsaspekter och hur dessa förändras. Sveriges officiella statistik syftar till att möta sådana informationsönskemål. I och med att samhället förändras, ändras också behov och förfrågningar om den officiella statistikens innehåll. Nya önskemål tillkommer och gamla blir överspelade. Likaså ändras förutsättningarna för insamling av data till statistiken och för spridning av statistiken. För att möta behoven behöver statistiken därför ständigt utvecklas och anpassas, i samarbete mellan beställare, användare och SAM.

Informationsönskemålen om samhällets olika sektorer är så mångskiftande att de inte kan mötas av officiell statistik med precis det innehåll och den tillförlitlighet som varje enskild användare helst skulle vilja. Statistik används därför ofta även för andra ändamål och på andra sätt än vad den främst är framtagen för. Det är viktigt för SAM att ha kännedom om statistikbehov samt om huvudsakliga användare och användningar. Eftersom det inte går att tillgodose alla informationsbehov måste SAM prioritera. Det görs normalt i eller efter samarbete med utsedda viktiga användare (t.ex. i ett användarråd). SAM formulerar ett *ändamål* med statistiken – ett huvudsakligt syfte.

Ändamålet visar vilka informationsbehov som ska tillgodoses genom den statistiska undersökningen och dess statistikprodukter (en eller flera). Detta uttrycksätt betonar att kvaliteten ska sättas i relation till användningen (på engelska kallas det *fitness for purpose*). När ändamål och kvalitetskrav utformas och preciseras, så måste – utöver informationsbehoven – kostnader, statistiksekretess och uppgiftslämnarbörda beaktas. Det kan finnas informationsbehov som SAM bedömer vara viktiga, men som den ändå inte tillgodoser, till exempel av kostnadsskäl.

3.3.2 Nationella och internationella behov och krav

När ändamål och kvalitetskrav formuleras behöver både nationella och internationella behov och standarder beaktas. Klassifikationer är ofta gemensamma.

Regelverket för Sveriges officiella statistik har stora likheter med det som gäller för det europeiska statistiska systemet. Drygt en tredjedel av den svenska officiella statistiken var EU-reglerad under 2017 enligt årsrapporten från ROS.

EU-regleringar innebär krav på statistiken och dess kvalitet. De innebär i många fall även krav på statistikens framställning, till exempel vilka variabler som ska ingå i datainsamlingen. Regleringarna kan innebära restriktioner i undersökningsdesignen.

3.3.3 Statistikprodukter och statistikområde

Resonemangen ovan om ändamål och informationsbehov samt om statistikens kvalitet i övrigt gäller statistikprodukter. Motsvarande resonemang kan föras om statistikområden. I förordningen (2001:100) om den officiella statistiken förtecknas de statistikansvariga myndigheterna och vilka statistikområden de har ansvar för i den officiella statistiken. Statistikprodukterna är ett sätt att organisera statistiken som den ansvariga myndigheten tar fram inom statistikområdet. Enligt årsrapporten för 2017 från ROS var den officiella statistiken då indelad i 108 statistikområden och 359 statistikprodukter. Antalen varierar över tid, se till exempel statistikförordningen respektive aktuell årsrapport.

Det kan vara naturligt att i resonemangen se till helheten först – att utgå från den högre nivån, statistikområde. Båda nivåerna – statistikområde och statistikprodukt – ingår i utvärderingen.

3.4 Kvalitetskrav och tabellplan

Att sätta upp kvalitetskrav innebär att formulera miniminivåer för kvalitetskomponenterna (se avsnitt 3.2).

Ett sätt att konkretisera ändamålet och kvalitetskraven är att sätta upp en *tabellplan* – ett antal tabeller som speglar de statistiska målstorheter som ska skattas. Tabellplanen visar således statistikens avsedda innehåll. Den blir samtidigt ett hjälpmedel för att ta ställning till krav på andra kvalitetskomponenter och till restriktioner. Följer statistiken EU-regleringar? Kommer tabellerna i tabellplanen att kunna redovisas med hänsyn till tillförlitlighet och statistiksekretess? Kommer statistiken att kunna sammanvändas med annan statistik som det finns önskemål om? Kommer den att tillgodose användarnas behov av aktualitet?

3.5 Design av statistiska undersökningar

Design innebär i korthet att utarbeta hur en kommande omgång av en statistisk undersökning ska genomföras. I designarbetet ligger att beakta krav på kvaliteten och restriktioner av olika slag, till exempel avseende kostnader och uppgiftslämnarbörda.

De statistiska undersökningar som bidrar till den officiella statistiken är i allmänhet återkommande. Det finns då erfarenheter från statistikframställningen som kan nyttiggöras i senare omgångar, till exempel för resursallokering. Ibland kan det behövas en översyn av datainsamlingsmetoder, av statistikens innehåll, för ökad sammanvändbarhet genom samordning av undersökningar eller av andra skäl.

När informationsbehov prioriteras och ändamål formuleras är det viktigt att koppla ihop ändamålet med krav på statistikens kvalitet – statistikens innehåll i form av en tabellplan, statistikens tillförlitlighet, etc. – och att, om möjligt, tillgodose kvalitetskraven genom en väl vald undersökningsdesign. I praktiken går det knappast att finna en strikt optimal design – det finns många påverkande faktorer, och det är inte möjligt att härleda alla konsekvenser för kvalitet och kostnader. Strävan får främst vara att åstadkomma en god design som beaktar viktiga faktorer och undviker inflytelserika missbedömningar. Riskhantering, kvalitetssäkring och kvalitetskontroller ingår.

Avvägningar mellan kvalitetskomponenter som drar åt olika håll ingår ofta i optimeringsdiskussioner och designarbete. Relationen mellan tillförlitlighet och aktualitet kan vara en sådan konflikt att ta ställning till.

Det kan visa sig nödvändigt att iterera mellan kvalitetskrav och design. Det kan även bli nödvändigt att justera statistikens ändamål något, till exempel till följd av kostnader eller uppgiftslämnarbräda, i förhållande till det ursprungliga förslaget och dess krav på kvaliteten.

Som konstaterats ovan kan ett sätt att konkretisera ändamålet vara att beskriva tabellplanen. Det framgår då vilka statistiska målstorheter som SAM har bestämt ska skattas. Det är dock inte bara en fråga om vilka de statistiska målstorheterna är, utan också att skattningarna ska vara tillräckligt tillförlitliga (för ändamålet), att statistiken ska offentliggöras tillräckligt tidigt (för ändamålet), etc.

3.6 Utfall – den kvalitet som uppnås

Designen ska vara styrande när undersökningen genomförs, men avvikelser kan uppstå, till exempel till följd av förseningar, att inplanerade resurser inte finns tillgängliga eller på grund av förändringar i omvärlden.

Den slutliga statistikens kvalitet mäts, uppskattas eller bedöms och beskrivs i kvalitetsdeklarationen.

Statistikens ändamål, kvalitetskrav, undersökningsdesign och utfallet av framställningen kan ses som *fyra länkar i en kedja*. Utfallet bygger på de tidigare länkarna i kedjan.

Det är statistikens kvalitet, utfallet, som är viktigast i utvärderingen. Den erhållna kvaliteten kan vara en annan än den som planerades från början.

4 Utvärderingens huvudsakliga drag

Detta kapitel beskriver de huvudsakliga dragen i utvärderingen av den officiella statistikens kvalitet samt avgränsningar.

En stor del av den officiella statistiken är återkommande och offentliggörs regelbundet, t.ex. varje månad, varje kvartal, varje år eller vartannat år. Mycket upprepas varje gång. SAM eller statistikproducenten inför dock ändringar, och förändringar i omvärlden kan ha inflytande på kvalitet och kvalitetsbedömningar.

4.1 Ett cykliskt arbetssätt

Statistikens ändamål, kvalitetskrav, undersökningsdesign och utfallet av statistikframställningen kan, som avsnitt 3.6 noterar, ses som fyra länkar i en kedja. Ändamålet ger, i princip, upphov till krav på kvalitetskomponenterna. Undersökningens design ska, i princip, vara sådan att kvalitetskraven tillgodoses. Utfallet – den kvalitet som statistiken har – ska i princip vara enligt designen, men det kan bli något annorlunda.

Figur 1. Cykliskt arbetssätt

Utfallet utvärderas i den löpande verksamheten. Erfarenheter och slutsatser används i kommande produktionsomgångar. Eventuellt formuleras ändamål, kvalitetskrav och undersökningens design om. Det kan bero på utvärderingens slutsatser, eller på ändrade informationsbehov.

Det cykliska arbetssättet som visas i Figur 1 har likheter med resonemang om ständiga förbättringar genom observationer och åtgärder, det som ofta kallas PDCA: *Plan, Do, Check, Act*.

Arbetssättet är tydligt men inte nödvändigtvis lätt att implementera. De successiva övergångarna mellan de fyra länkarna innebär utmaningar. Det kan behövas många diskussioner med statistik användare, i användarråd eller andra forum, för att precisera informationsbehov och kvalitetskrav. Tänkbara datakällor och register kan behöva studeras och utvärderas. Den erhållna kvaliteten ska helst mätas,

vilket inte är lätt annat än för enstaka kvalitetskomponenter. Om nivån inte kan mätas, ska den bedömas på ett sätt som är väl underbyggt och kan motiveras.

Rapporten *Att mäta statistikens kvalitet* bygger förvisso på ett äldre kvalitetsbegrepp men kan vara ett stöd.⁴

Utfallet av produktionsomgången är det viktigaste i utvärderingen, men även de tidigare länkarna i kedjan har betydelse för förståelsen av den officiella statistikens kvalitet. Alla fyra länkarna ingår därför i utvärderingen.

4.2 Enbart offentliggjord officiell statistik

Utvärderingen avser enbart den officiella statistiken och enbart offentliggjord statistik. Den första avgränsningen följer av 13 a § förordningen (2001:100) om den officiella statistiken (se kapitel 1). Den andra avgränsningen innebär att återgivning av officiell statistik inte ingår i utvärderingen.

4.3 Utvärdering per kalenderår

Utvärderingen avser statistik som har offentliggjorts under ett kalenderår y . För utvärdering som genomförs i början av år $y+1$ (eller i slutet av år y) innebär det att:

- Intermittent statistik ingår om den statistiken har haft ett offentliggörande under år y .
- Årsstatistik ingår med den statistik som har offentliggjorts preliminärt eller slutligt (ofta båda) under år y oavsett statistikens referensår.
- Kvartalsstatistik ingår med den statistik som har offentliggjorts preliminärt eller slutligt under år y oavsett statistikens referensår.
- Månadsstatistik ingår normalt på samma sätt som kvartalsstatistik. Om all statistik med referenstider under år y hinner offentliggöras innan utvärderingen ska genomföras kan det vara bekvämt att använda en "förskjuten" utvärderingsperiod och inkludera all statistik med referenstider under år y .

Sett till en följd av utvärderingar ska dessa över tid genomföras på ett sådant sätt att all offentliggjord statistik kommer med en och endast en gång.

⁴ Claes Andersson, Håkan Lindström och Thomas Polfeldt *Att mäta statistikens kvalitet*. R&D Report 1999:3, SCB
<https://www.scb.se/contentassets/14f5e346f4814dd0acd52d10b23286c6/rmd-report-1999-03-green.pdf>

Det är för månadsstatistik, och ofta även för kvartalsstatistik, rimligt att tyngdpunkten i utvärderingen av kalenderår y läggs på statistik med referensår y , medan de enskilda perioder för referensår $y-1$ som offentliggörs år y uppmärksammas endast om utfallet är avvikande.

4.4 Preliminär och slutlig statistik

Om både preliminär och slutlig statistik offentliggörs under år y görs en gemensam utvärdering. Bedömningarna behöver inte vara desamma i alla avseenden, och utvärderingen blir då en lämplig sammanvägning.

4.5 Statistikområde och statistikprodukter

Utvärderingen utgår från statistikområden enligt förordningen (2001:100) om den officiella statistiken. I ett statistikområde ingår en eller flera statistikprodukter. En statistikprodukt tillhör vanligen ett statistikområde, men den kan tillhöra flera.

Utvärderingen på nivån statistikområde görs för området som helhet. Det handlar bland annat om informationsbehovet inom hela området, om statistikens ändamål sammantaget för hela området och om kvalitetsstudier.

SAM delar på lämpligt sätt in statistiken inom ett område i statistikprodukter, som tillsammans tillgodoser de informationsbehov och de ändamål som SAM har valt för området. Syftet med att ställa frågor om området är bland annat att kartlägga om det finns viktiga informationsbehov som inte tillgodoses. Sådana frågor är meningsfulla på områdesnivå men inte på produktnivå.

En statistikprodukt som tillhör flera statistikområden ingår i utvärderingen av alla dessa statistikområden. Den utvärderas en gång som statistikprodukt.

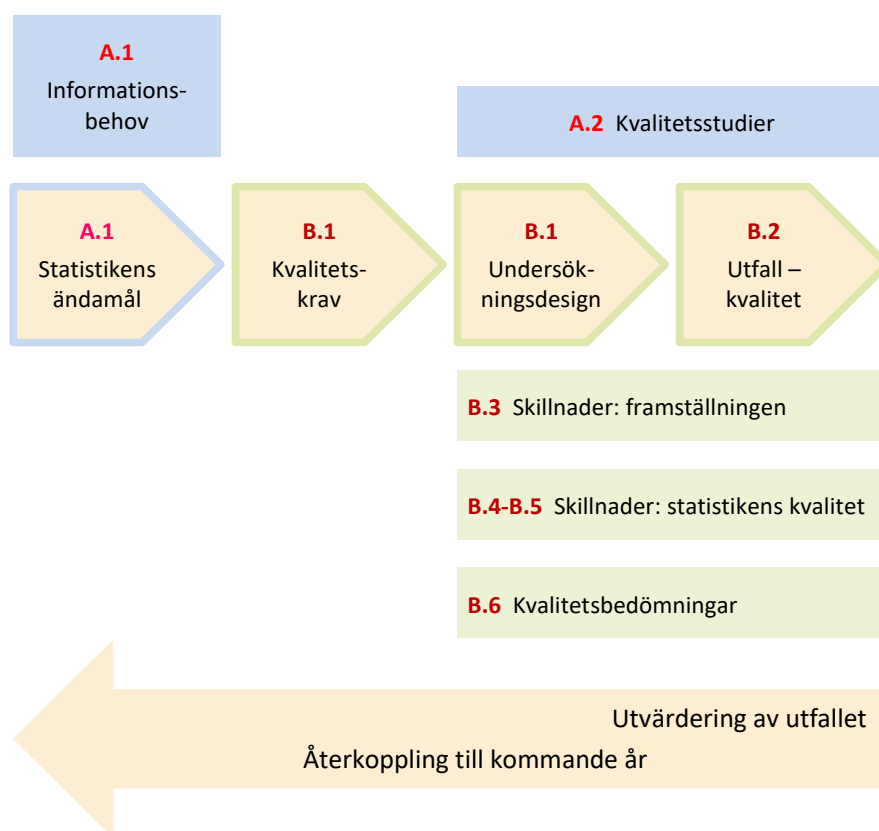
5 Anvisningar till formulären för utvärdering

Det här kapitlet ger anvisningar och stöd för att fylla i formulären för utvärdering av den officiella statistikens kvalitet.

Utvärdering per statistikområde och statistikprodukt

Huvudsyftet är att utvärdera den officiella statistikens kvalitet per statistikområde och år. Beroende på frågornas karaktär och med hänsyn till uppgiftslämnarvärden ställs vissa frågor per statistikområde och andra per statistikprodukt. Några frågor är inriktade på förändringar jämfört med föregående utvärdering.

Huvuddragen för formuläret visas i Figur 2 nedan. Figur 2 är en utbyggnad av Figur 1 i avsnitt 4.1 med formulärens avsnittsnummer inlagda. Ordet *skillnader* avser genomgående större skillnader jämfört med föregående utvärdering. Betrakta för att bedöma vad som är en större, påtaglig, skillnad – i motsats till en mindre eller obetydlig skillnad – statistikens kvalitet med främst statistikanvändares ögon, men även med SAM:s och statistikproducentens ögon. Gör på motsvarande sätt för framställningen av statistiken, men då främst med SAM:s och statistikproducentens ögon. Vissa av de bedömningar som ska göras har subjektiv karaktär, och de görs bäst av SAM.

Figur 2. Cykliskt arbetssätt med hänvisningar till de två formulären

Avsnitten A.1 och A.2 besvaras per statistikområde. Avsnitten B.1–B.6 besvaras per statistikprodukt.

Statistikens ändamål är den utgångspunkt som statistikens kvalitet ska relateras till, dvs. målsättningen genom uttalade krav och undersökningsdesign samt den uppnådda kvaliteten (utfallet). Utvärderingen fokuserar på avvikelser från målsättningen.

Större skillnader, både förbättringar och försämringar, jämfört med föregående utvärdering ska tas upp i utvärderingen.

Anvisningar till formulären

När formulären ska fyllas i är det viktigt att dels läsa anvisningarna, dels ha den aktuella kvalitetsdeklarationen och dokumentation av statistikens framställning till hands. Information i kvalitetsdeklarationen ska inte upprepas annat än i enstaka fall. Uppgifterna som lämnas i formulären utgör till SCB inkommen allmän handling.

Beskrivande svar ska vara kortfattade och bara lyfta fram det viktigaste.

Första gången utvärderingen görs för ett statistikområde finns ingen tidigare utvärdering att jämföra med. Jämförelsefrågor besvaras med Nej i formulär A.

Formulär B för statistikprodukter har ett svarsalternativ Ej aktuellt som ska användas när det är första gången utvärderingen görs för produkten och som innebär att frågor om jämförelser med föregående utvärdering hoppas över.

A Statistikområde

A.1 Informationsbehov och statistikens ändamål

Det här avsnittet, som fokuserar på statistikans användares informationsbehov och statistikens ändamål, har fem delfrågor.

A.1.1 Avsnittets första delfråga gäller förändringar i omvärlden sedan föregående utvärdering. Förändringarna ska vara sådana som har betydelse för användarnas informationsbehov. Om betydande förändringar skett, ge en beskrivning av förändringarna i omvärlden, samt en beskrivning av hur dessa påverkar användarnas informationsbehov. Beskrivningarna ska vara kortfattade.

Några exempel på omvärldsförändringar och deras påverkan som angavs i 2017 års utvärdering:

- Agenda 2030 innebär att nya indikatorer behövs.
- Det finns ett ökat intresse inom EU för hur luftföroreningar påverkar skog.

- Den ökade delningsekonomin har ökat efterfrågan på statistik som visar dess förekomst.
- Förändringar som gjorts i målen för den nationella jämställdhetspolitiken innebär att nya indikatorer behövs.
- Vattenbrist i delar av landet har lett till ökat intresse för statistik över vattenanvändning.
- Ökade flyktingströmmar.
- Ökad privat uthyrning.

A.1.2 Avsnittets andra delfråga avser hänsyn till uppgiftslämnarbörda: om, och i så fall hur, denna hänsyn påverkar vilka informationsbehov som tillgodoses. Exempel på att informationsbehov inte kan tillgodoses kan vara att statistikens innehåll blir mindre detaljerat p.g.a. hänsyn till uppgiftslämnarbörda, eller att man använder register med ett något annat innehåll jämfört med vad man skulle ha gjort vid direktinsamling. Svaret, som ska avse utvärderingsåret, kan vara detsamma flera år i rad.

A.1.3 Avsnittets tredje delfråga handlar om *Statistikens innehåll* i förhållande till viktiga informationsbehov. Den avser resultatet av de prioriteringar som har gjorts när myndigheten bestämt vilken statistik som ska tas fram inom området. Beskriv för statistikområdet om det enligt SAMs sammanfattande bedömning finns påtagliga brister i den officiella statistikens innehåll. Följdfrågorna avser dels vilka bristerna är, dels orsakerna till bristerna. Beskrivningarna ska vara kortfattade.

Några exempel på påtagliga brister som angavs i 2017 års utvärdering:

- Arbetsmiljö belyst från organisationsperspektivet saknas, beskrivs idag främst från individperspektivet.
- Hushållsprognoser efterfrågas från befolkningsstatistiken.
- Bättre redovisning av den förnybara delen av el- och kraftvärmeproduktion.
- Finansräkenskapernas jämförbarhet med delar av nationalräkenskaperna är inte fullständig.
- Statistik över konsumtion av färsk fisk saknas.
- Återkommande statistik om växelvis boende för barn som bor hos skilda föräldrar saknas.
- Statistik över levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning är inte jämförbar mellan olika undersökningar, saknar gemensam definition.
- Behov av en mer detaljerad redovisning tex lägre geografisk nivå.
- Behov av en mer frekvent redovisning.

A.1.4 Avsnittets fjärde delfråga har viss likhet med den tredje genom att båda handlar om viktiga informationsbehov. I den här delfrågan besvaras om myndigheten framställer annan statistik, dvs. inte officiell statistik, som relaterar till statistikområdet och som tillgodoser viktiga informationsbehov. Beskriv i så fall vad det är för statistik och förklara varför den statistiken inte är officiell statistik. Avsikten med frågan är att belysa på statistikområdesnivå vad som skulle krävas för att annan statistik skulle bli officiell statistik, när det är befogat. Här kan *Riktlinjer för vad som är officiell statistik* vara ett stöd.

Några exempel på varför befintlig statistik inte är officiell som angavs i 2017 års utvärdering:

- Annan statistik som efterfrågas finns, men den görs inte regelbundet.
- Viss statistik publiceras som analysrapporter och betraktas därför inte som officiell.
- Kvaliteten är inte tillräckligt bra.
- Statistiken görs på uppdrag.
- Det finns inte resurser att göra mer statistik officiell.

A.1.5 Beskriv i avsnittets femte del om, och i så fall hur, ändamålet med statistiken har genomgått en större ändring sedan föregående utvärdering. Förklara ändringen, t.ex. att nytillkomna större informationsbehov har inkluderats eller att en omprioritering har gjorts.

A.2 Kvalitetsstudier

En kvalitetsstudie är en dokumenterad studie av statistikens kvalitet som innehåller en beskrivning av syfte, metod, resultat samt slutsatser och rekommendationer. Kvalitetsstudien kan göras separat eller som en del av en undersökning. Det kan till exempel vara en studie av mätfel genom jämförelser av data, en studie av uppsnabbning, en studie av undertäckning, en studie av kontaktstrategier eller en studie av ett register eller en annan datakälla som används av en eller flera produkter inom statistikområdet.

Har någon kvalitetsstudie färdigställts inom statistikområdet sedan föregående utvärdering? Frågan besvaras för området det år som studien avslutas.

Ange kvalitetsstudiens titel och beskriv lärdomarna kort (t.ex. att det finns möjligheter att minska framställningstiden eller mätfelen). Ta med de viktigaste studierna, högst tre.

B Statistikprodukt

B.1 Kvalitetskrav och undersökningsdesign

Det här avsnittet fokuserar på kvalitetskrav på en statistikprodukt och på undersökningsdesignen i förhållande till kvalitetskraven.

Utgångspunkten är att SAM har formulerat kvalitetskrav utifrån ändamålet med statistiken, och att ändamålet i sin tur är baserat på användarnas behov. Den statistiska undersökningen är designad så att man beaktar de kvalitetskrav som är nödvändiga för att statistiken ska uppfylla det avsedda ändamålet. Dessa krav kan vara mer eller mindre precist uttalade.

Kvalitetskraven sammanfattas här genom fem kvalitetskomponenter; *Statistikens innehåll* (underkomponent till *Relevans*) samt de fyra huvudkomponenterna *Tillförlitlighet*, *Aktualitet och punktlighet*, *Tillgänglighet och tydlighet* samt *Jämförbarhet och sammanvändbarhet*.

B.1.1 För var och en av dessa kvalitetskomponenter, besvara huruvida det finns krav på statistikens kvalitet som är formulerade utifrån ändamålet med statistiken. Det finns två svarsalternativ med tilläggsfrågor enligt nedanstående struktur.

- Ja, krav finns formulerade utifrån ändamålet.
 - Tillgodoser undersökningsdesignen de ställda kvalitetskraven?
 - Ja.
Det är möjligt, men frivilligt, att kort beskriva hur.
 - Nej.
Förklara varför. Krav som inte tillgodoses kan till exempel gälla tabeller, framställningstid, dokumentation, jämförbarhet med andra EU-länder eller sammanvändbarhet med nationalräkenskaperna.
- Nej, inga krav finns formulerade utifrån ändamålet.
 - Beskriv varför inga krav finns.

B.1.2 Ta avslutningsvis ställning till om undersökningsdesignen följdes under statistikframställningen. Om det förekommit avvikelser, beskriv kort varför. Orsaker till avvikelser kan t.ex. vara resursbrist, förseningar eller att extra åtgärder satts in som inte var planerade från början.

B.2 Statistikens kvalitet: utfall av design

Det här avsnittet i formuläret handlar om kvaliteten i den offentliggjorda statistiken, dvs. utfallet, i förhållande till avsikten med undersökningsdesignen. Sista delfrågan i avsnitt B.1 handlar om avvikelser från designen under framställningen, medan fokus här ligger på den offentliggjorda statistiken och utfallet av designen.

Avvikelse i kvalitet från vad som från början avsågs med designen kan vara positiva eller negativa. De positiva är ofta inte störande på samma omedelbara sätt som de negativa. Sådana avvikelser kan dock i vissa fall innebära att en bättre resursanvändning är möjlig.

Bedöm om kvaliteten avviker påfallande från målsättningen med designen. Om svaret är ja, ange vilken kvalitetskomponent som berörs och beskriv kort avvikelser. De kvalitetskomponenter som anges kan vara på nivån huvudkomponent, underkomponent eller delkomponent. Ange högst tre svar.

Några exempel på större avvikelser som angavs i 2017 års utvärdering:

- Överskattning p.g.a. olämpligt antagande i urvalsdesignen.
- Bortfallet blev större än planerat, orsakar osäkerhet i mindre redovisningsgrupper.
- Försenade publiceringar.
- Större skillnader än förväntat mellan preliminär och slutlig statistik.

B.3 Statistikens framställning: större skillnader

Det här avsnittet i formuläret har tonvikten på statistikframställningen jämfört med föregående utvärdering. Det är större skillnader som ska lyftas fram – med utgångspunkt i påverkan på den offentliggjorda statistiken och dess kvalitet. Intermittent statistik ingår de år som statistiken offentliggörs, och jämförelsen görs då med föregående offentliggörande.

Besvara först om det finns större skillnader jämfört med föregående utvärdering. Om ja, välj de viktigaste skillnaderna (högst tre) med hänsyn till konsekvenser för statistikens kvalitet – det kan vara förbättringar eller försämringar.

Förklara kort skillnaden i statistikframställningen. Det kan t.ex. vara högre tillförlitlighet till följd av ett ändrat mätinstrument, minskad jämförbarhet till följd av ändrade variabeldefinitioner eller förbättrad tydlighet genom ändrad presentation.

B.4 Statistikens kvalitet: sammanfattande bedömning

Gör en sammanfattande bedömning av statistikproduktens kvalitet jämfört med den föregående utvärderingen. Välj ett av de fem svarsalternativen: Mycket sämre, Något sämre, Lika, Något bättre, Mycket bättre.

B.5 Statistikens kvalitet: större skillnader för kvalitetskomponenter

Ta ställning till om det finns någon större skillnad i statistikens kvalitet jämfört med den föregående utvärderingen. Det kan finnas

skillnader även om svaret på fråga B.4 var Lika. Om svaret är ja, ange vilka kvalitetskomponenter som påverkats mest, och om påverkan var till det bättre eller till det sämre. Beskriv kort skillnaden jämfört med föregående utvärderingstillfälle.

Skillnader kan till exempel gälla statistikens tillgänglighet och tydlighet (olika kanaler och presentationsformer) eller dess sam användbarhet (inom och utom statistikområdet).

B.6 Osäkerhetskällor och jämförbarhet

Avsnittets två första delar handlar om tillförlitlighet.

Ange i B.6.1 den osäkerhetskälla (delkomponent i kvalitetsbegreppet) som bedöms ha störst betydelse för statistikens osäkerhet; *Urval, Ramtäckning, Mätning, Bortfall, Bearbetning* eller *Modellantaganden*.

Ta i B.6.2 ställning till om inflytandet från någon osäkerhetskälla har ändrats påtagligt sedan föregående utvärdering. Ange i så fall osäkerhetskällan med störst ändring och beskriv kort skälet till att inflytandet ändrats. Ange också förändringens riktning.

B.6.3 Avsnittets tredje del handlar om *Jämförbarhet och sam användbarhet*. Vad har störst påverkan när denna kvalitetskomponent bedöms; definitioner, metoder eller omvärldsförändringar? Förklara kort varför det är just den faktorn och gör en bedömning av faktorns påverkan. *Jämförbarhet över tid* kan vara enklast att bedöma, men beakta gärna även *Jämförbarhet mellan grupper* och *Sam användbarhet i övrigt*. Det kan vara till exempel vara en ändring i definitioner som har gjorts för att beakta omvärldsförändringar, eller en ändring i metoder för att datainsamlingen ska gå snabbare. Det behöver inte vara en aktuell ändring, utan det kan gälla vilken faktor som är viktigast för att förbättra jämförbarheten och sam användbarheten.

Formulär för utvärdering av den officiella statistikens kvalitet

Utvärdering av den officiella statistikens kvalitet

A. Statistikområde

Använd handboken "Utvärdering av den officiella statistikens kvalitet - en handbok" som stöd vid besvarandet av enkäten. Den innehåller både motiveringar på en övergripande nivå och förklaringar till enskilda frågor.

A.1. Informationsbehov och statistikens ändamål

A.1.1.

Har det sedan föregående utvärdering skett omvärldsförändringar som har betydelse för användarnas informationsbehov?

Ja

Nej → A.1.2.

Om Ja ovan:

Beskriv vilka omvärldsförändringar som skett:

Beskriv konsekvenserna av dessa förändringar för användarnas informationsbehov:

A.1.2.

Har hänsyn till uppgiftslämnarbörda inneburit att viktiga informationsbehov inte tillgodoses?

Ja

Nej → A.1.3.

Om Ja ovan:

Beskriv hur möjligheten att tillgodose viktiga informationsbehov har påverkats:

A.1.3.

Finns det påtagliga brister i statistikens innehåll i förhållande till viktiga informationsbehov?

Ja

Nej → A1.4.

Om Ja ovan:

Vilka är dessa brister?

Ange orsaker till nämnda brister:

A.1.4.

Framställer myndigheten statistik inom statistikområdet som inte är officiell och som tillgodoser viktiga informationsbehov?

Ja

Nej → A.1.5.

Om Ja ovan:

Beskriv vilken statistik som framställs inom statistikområdet och som inte är officiell:

Vad är anledningen till att statistiken inte är officiell?

A.1.5.

Har någon större ändring av statistikens ändamål för statistikområdet skett sedan föregående utvärdering?

- Ja
 Nej → A.2

Om Ja ovan:

Beskriv förändringen av statistikens ändamål:

A.2. Kvalitetsstudier

Har någon kvalitetsstudie färdigställts för någon eller några av statistikprodukterna inom statistikområdet sedan föregående utvärdering?

- Ja
 Nej (→ Avslut/TACK!)

Om Ja ovan:

Ange titel och beskriv kort lärdomar för varje kvalitetsstudie (högst tre).

Titel:	Beskriv lärdomar i korthet:
1.	
2.	
3.	

B. Statistikprodukt

Använd handboken "Utvärdering av den officiella statistikens kvalitet – en handbok" som stöd vid besvarandet av enkäten. Den innehåller både motiveringar på en övergripande nivå och förklaringar till enskilda frågor.

Offentliggör produkten statistik under 2018?

- Ja
- Nej, inget offentliggörande under 2018 (→ *Avslut/TACK!*)

B.1. Kvalitetskrav och undersökningsdesign**B.1.1**

Finns det krav på statistikens kvalitet som är formulerade utifrån statistikens ändamål när det gäller...

... statistikens innehåll?

- Ja, krav finns formulerade utifrån ändamålet
- Nej, inga krav finns formulerade utifrån ändamålet

Om Ja:

Tillgodoser undersökningsdesignen de ställda kvalitetskraven?

Ja →

Beskriv hur:

Nej →

Förklara varför:

Om Nej:

Beskriv varför inga krav finns:

B.1.1. Upprepas för komponenterna *Tillförlitlighet, Aktualitet och punktlighet, Tillgänglighet och tydlighet* samt *Jämförbarhet och sammanvändbarhet*.

B.1.2.

Följdes undersökningens design under statistikframställningen?

Ja → B.2

Nej

Om nej:

Beskriv varför undersökningens design inte följdes:

B.2. Statistikens kvalitet: utfall av design

Avviker produktkvaliteten påfallande från målsättningen i undersökningens design?

Ja

Nej → B.3

Om ja ovan:

För vilken eller vilka kvalitetskomponenter avviker produktkvaliteten från designens målsättning?

Lämna högst tre svar. Ange kvalitetskomponent på lämplig nivå (huvud-, under- eller delkomponent).

Ange kvalitetskomponent:

.....

Beskriv kort avvikelser från designens målsättning:

Ange kvalitetskomponent:

.....

Beskriv kort avvikelser från designens målsättning:

Ange kvalitetskomponent:

.....

Beskriv kort avvikelser från designens målsättning:

B.3. Statistikens framställning: större skillnader

Finns det större skillnader i statistikframställningen jämfört med föregående utvärdering av produkten?

- Ja
- Nej → B.4
- Ej aktuellt, detta är första utvärdering av produkten → B.6

Om ja ovan:

Ange vilken kvalitetskomponent som påverkats mest, ange om det varit en förbättring eller försämring samt beskriv kort skillnaderna i statistikframställningen:

Lämna högst tre svar. Ange kvalitetskomponent på lämplig nivå (huvud-, under- eller delkomponent). *Nedanstående upprepas tre gånger.*

Påverkad kvalitetskomponent:

.....

Var påverkan en förbättring eller försämring?

- Förbättring
- Försämring

Beskriv kort skillnaderna i statistikframställningen:

B.4. Statistikens kvalitet: sammanfattande bedömning

Gör en sammanfattande bedömning av statistikens kvalitet jämfört med föregående utvärdering av produkten:

- Mycket sämre
- Något sämre
- Lika
- Något bättre
- Mycket bättre

B.5. Statistikens kvalitet: större skillnader för kvalitetskomponenter

Finns det någon större skillnad i statistikens kvalitet jämfört med föregående utvärdering av produkten?

- Ja
- Nej → B.6

Om ja:

Ange vilken kvalitetskomponent som påverkats mest, ange om det varit en förbättring eller försämring samt beskriv kort skillnaderna i statistikens kvalitet:

Lämna högst tre svar. Ange kvalitetskomponent på lämplig nivå (huvud-, under- eller delkomponent). *Nedanstående upprepas tre gånger.*

Påverkad kvalitetskomponent:

.....

Var påverkan en förbättring eller försämring?

- Förbättring
- Försämring

Beskriv kort skillnaderna i statistikens kvalitet:

B.6. Osäkerhetskällor och jämförbarhet

B.6.1.

Vilken osäkerhetskälla bedöms ha störst betydelse för statistikens osäkerhet?

- Urval
- Ramtäckning
- Mätning
- Bortfall
- Bearbetning
- Modellantaganden

- Vet inte

B.6.2.

Har inflytandet från någon osäkerhetskälla ändrats påtagligt sedan föregående utvärdering av produkten?

- Ja
- Nej, ingen påtaglig förändring → B.6.3
- Ej aktuellt, detta är första utvärdering av produkten → B.6.3

Om ja:

Ange den osäkerhetskälla vars inflytande ändrats mest och varför:

Osäkerhetskälla:	Orsak till förändrat inflytande:

Innebar förändringen en förbättring eller försämring?

- Förbättring
- Försämring

B.6.3.

Vilken faktor har störst betydelse för kvalitetskomponenten Jämförbarhet och sammanvändbarhet?

- Definitioner
- Metoder
- Omvärldsförändringar

Förklara kort och bedöm även dess påverkan:

Bilaga: SCB-FS 2017:8

Statistiska centralbyråns föreskrifter om utvärdering av den officiella statistikens kvalitet;

beslutade den 30 maj 2017.

Statistiska centralbyrån (SCB) föreskriver följande med stöd av 16 § första stycket 1 förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

1 § Av 13 a § förordningen (2001:100) om den officiella statistiken framgår att de statistikansvariga myndigheterna, var och en inom sitt statistikområde, ska utvärdera den officiella statistikens kvalitet.

2 § De statistikansvariga myndigheterna ska utvärdera den officiella statistikens kvalitet enligt formuläret *Utvärdering av den officiella statistikens kvalitet* (bilaga).

Utvärderingen ska vara en systematisk bedömning i efterhand av aktiviteterna utveckling, framställning och spridning av officiell statistik med tonvikt på statistikens kvalitet.

3 § På begäran av SCB ska de statistikansvariga myndigheterna lämna uppgifter enligt 2 § om den under ett kalenderår offentliggjorda officiella statistiken. Uppgifterna ska lämnas senast den 15 januari påföljande år genom att fylla i det elektroniska formulär som SCB tillhandahåller (bilaga).

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 augusti 2017.

SCB beskriver Sverige

Statistikmyndigheten SCB förser samhället med statistik för beslutsfattande, debatt och forskning. Vi gör det på uppdrag av regeringen, myndigheter, forskare och näringsliv. Vår statistik bidrar till en faktabaserad samhällsdebatt och väl underbyggda beslut.